

ΟΡΕΣΤΕΙΑ

Τό «Έθνικό» έστησε στό Ώδειον Ήρώδη τήν «Όρέστεια» τοῦ Αἰσχύλου (τήν τραγική τριλογία «Άγαμέμνων», «Χοηφόροι», «Εὐμενίδες»), έπειτ' από πολύμηνες δοκιμές. (Κατάρθωσε ή Κρατική μας Σκηνή άπ' τό τέλος τής περσινής χειμωνιάτικης έποχής, ώς τώρα πού έχει άρχίσει ή φετεινή και φαίνεται και για καιρό ακόμα, γιατί αναγγέλλει έπαναλήψεις περσινών, νά μη δώσει τίποτ' άλλο έξω άπ' αύτη τή μοναδική παράσταση στό τέλος τοῦ καλακαιριοῦ ρεκόρ δραστηριότητας κι' απόδοσης!

Τό πράγμα άγγίζει τά όρια τοῦ άπίστευτου...) Και πρώτα-πρώτα κανένας άπ' τοὺς υπέθυνους δέ σκέφτηκε νά ενημερώσει μέ κάποιον άπ' τά μέσα δημοσιότητας τό κοινόν πού θά πήγαινε στην τραγωδία για τό περιεχόμενό της. Έργο γραμμένο δυόμιση χιλιάδες χρόνια πριν, μέσα σ' έναν άλλο κόσμο. Θεωρήθηκε ίσως γνωστό για τό σημερινό θεατή και κρίθηκε κατάλληλος ό τελευταίος, δίχως καμμιά πνευματική προπαρασκευή, νά νοιώσει τή βαθύτερη οὐσία του και νά τό χαρεί συνειδητά! Νά τί θά πεί Άλλειψη κάθε συναίσθησης πνευματικής εὐθύνης.

Μά ας προχωρήσουμε: Πρώτα δυό λόγια για τό περιεχόμενο τής τραγωδίας: 'Ό μύθος τής 'Όρέστειας, όπως διαμορφώθηκε άπ' τόν ποιητή, άπεικονίζει συνειδητά και μέ συνέπεια όλη τήν κοινωνική εξέλιξη άπ' τόν καιρό τής πρωτόγονης κοινωνίας, ώς τήν 'Αθηναϊκή Δημοκρατία.

Πάνω στό θέμα τοῦτο ιδιαίτερα αξιόλογες είναι οι έργασίες τοῦ Τόμσον ειδικώτερα για τό προκείμενο μέ τό βιβλίο του: ('Ό Αἰσχύλος κ' ή 'Αθήνα) και τοῦ κ. Λεκατσά, ('Η προελληνική μητριαρχία) και πού εξετάζουν τό θέμα ξεκινώντας από γενές βάσεις, πού ή αλήθεια τους αποδείχεται από τις σύγχρονες έπιστημονικές έρευνες.

Τόσες συζητήσεις γίνονται γύρω άπ' τό θέμα τής έρμηνείας τής αρχαίας, τραγωδίας, τόσες άπόψεις υποστηρίζονται κι' έδώ κι' έξω, πού φυσικά θά περίμενε κανείς έπειτα μάλιστα άπ' τήν τόση προετοιμασία, νά μάς δώσει ή σκηνοθεσία τοῦ κ. Ροντήρη τή δική της άπάντηση πάνω σ' αύτό. Δέν είχαμε όμως κάτι τέτοιο, γιατί στην έρμηνεία έπεκράτησε σύγχυση έρμηνευτικών τρόπων. Πότε είδαμε προσπάθεια νά δοθεί σαν ένα σύγχρονο δράμα, μέ ρεαλιστική απόδοση, μέ κι' αύτη σέ παρεξηγημένη μορφή, μέ υπερβολές και χρήση έξωτερικών μέσων· και πότε γινόταν άπόπειρα νά δοθεί σέ ύφος τελετουργικό, μέ κι' αύτό παρεξηγημένα, γιατί πήρε τό σχήμα μιās μεγαλόστομης και κούφιας άπαγγελίας. Τό μωσαϊκό τοῦτο όλοφάνερο είναι πώς δέ δίνει τρόπο έρμηνείας. 'Όσο για τό χορό, ό κ. Ροντήρης

στην πρώτη τραγωδία, τόν «Άγαμέμνονα», διατήρησε τήν αντίληψη του τής ομαδικής άπαγγελίας και τοῦ ρυθμικοῦ άπλοῦ βηματισμοῦ· αλλά μόνο συγκίνηση δέ μπορεί νά χαρίσει αύτη ή μονότονη άπαγγελία, πού ή βουή της αποχρωματίζει και σβύνει τό λόγο κι' αύτός ό άλύγιστος βηματισμός. Είναι, για τήν αισθητική μας, ή χειρότερη δυνατή λύση τοῦ προβλήματος τοῦ χοροῦ. Στις «Χοηφόρες» πού ή κίνηση σ' ώρισμένες στιγμές πλησίασε τήν άρχηση, τό βασικό λάθος ήταν πώς οι κινήσεις αυτές δέν ήταν δηλωτικές *συναισθηματικῶν* καταστάσεων, όπως πρέπει νά είναι όταν συνοδεύουν τό λόγο, μά στάθηκαν *περιγραφικῆς* και *μιμητικῆς* όπως ταιριάζει μονάχα στην παντομίμα, όπου λόγος δέν υπάρχει. Αντίθετα στις «Εὐμενίδες» πού ό χορός πήρε άπόλυτη χορευτική έλευθερία, πού ταιρίαζε στην περίπωση, ή χορογραφία τής κ. Μάνου έδωσε τήν ψυχική τρικυμία τών άμείλιχτων θεοτήτων. Καλό σημείο τής παράστασης στάθηκε ή μουσική υπόκρουση τοῦ κ. Παλλάντιου, πού προσαρμοσμένη στα δικά μας αισθητικά μέτρα, υποστήριξε καλά τό ρόλο στα σημεία πού πήρε ενεργό μέρος. Άπ' τήν άλλη μεριά κάθε άλλο παρά τή μεγαλόπρεπη αίσχύλειαν έντύπωση τών Θεών και τών μυθικῶν ήρώων τής 'Όρέστειας μάς έδωσαν τά κουστούμια τοῦ κ. Φωκά και τό σκηνικό τοῦ κ. Κλώνη, αντιαισθητικό και σά σχήμα και σά χρωματική παράσταση, παράφωνα πρόβαλλε μέσ' τό λαμπρό περίγυρο τοῦ Αρχαίου Ώδειοῦ, συντρίβονταν θλιβερά άπ' τήν έξαισία γύρω όμορφιά. Έπειτα άπ' αύτά φανερό είναι πώς ή παράσταση τής 'Όρέστειας δέν είχε τά στοιχεία τής συμβολής στην έρευνα τοῦ έρμηνευτικοῦ προβλήματος τής αρχαίας τραγωδίας.